

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม
๓. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย มี ๒ ประการ คือ

๑. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม ไม่แตกต่างกัน
๒. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ จำนวน ๑๕ โรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด ดังนี้ สงขลา ๕ โรงเรียน พัทลุง ๓ โรงเรียน นครศรีธรรมราช ๕ โรงเรียน สุราษฎร์ธานี ๔ โรงเรียน และชุมพร ๒ โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบชนิดกำหนดคำถามคำตอบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แบบประเมินค่า และแบบตรวจสอบสภาพ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้จนเป็นที่เชื่อถือได้

การเก็บข้อมูล ใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายวิชาการของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการแจกให้กับผู้ตอบ รวมทั้งเก็บรวบรวม และผู้วิจัยส่งคนไปรับคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า F

สรุปผลการวิจัย

๑. ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๒. สภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม

๒.๑ การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของผู้บริหาร ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่า ผู้บริหารมีส่วนร่วมในทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้น การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอน ผู้บริหารเห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

๒.๒ การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของครูผู้แนะแนว ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่า ครูผู้แนะแนว มีส่วนร่วมในทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง

๒.๓ การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของครูผู้ฝึกผล ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง

๒.๔ การมีส่วนร่วมของผู้สอนในการจัดการสอนและจัดครู เข้าสอนตามความถนัด ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้น การจัดครู เข้าสอนตามความถนัด ผู้บริหาร เห็นว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

๒.๕ ผู้จัดการสอนซ่อมเสริม ผลปรากฏว่า ฝ่ายวิชาการจัดโดยให้ผู้มีหน้าที่
เกี่ยวข้องเดิมมีส่วนร่วม มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้สอนจัดเอง หัวหน้าหมวดวิชาจัดร่วมกับ
ผู้สอน และหัวหน้าหมวดวิชาจัดเองทั้งหมด ตามลำดับ

๒.๖ ลักษณะการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลปรากฏว่า จัดการสอนในคาบ
การสอนซ่อมเสริม มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ จัดสอนในวันหยุด และจัดสอนก่อนเย็นหลัง
เลิกเรียน ตามลำดับ

๒.๗ จุดประสงค์ในการสอนซ่อมเสริม ผลปรากฏว่า จัดการสอนเพื่อ
เป็นพื้นฐานในการเรียนบทเรียนใหม่ มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เพื่อให้นักเรียนสอบแก้ตัว
และเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนใหม่

๒.๘ วิธีสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียน ผลปรากฏว่า ทูลผลการสอบ
ระหว่างภาคและปลายภาค มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปรึกษาหารือร่วมกับนักเรียน
วิธีการสัมภาษณ์ ใช้แบบทดสอบเพื่อสอนซ่อมเสริม และใช้แบบสอบถาม ตามลำดับ

๒.๙ การจัดแบ่งนักเรียนเพื่อสอนซ่อมเสริม ผลปรากฏว่า สอนรวมทั้งชั้น
โดยไม่แบ่งกลุ่ม มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มมากกว่า ๑๐ คน สอนเป็นราย
บุคคล สอนเป็นกลุ่ม ๖-๑๐ คน และสอนเป็นกลุ่มไม่เกิน ๕ คน ตามลำดับ

๒.๑๐ กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ผลปรากฏว่า ผู้สอนให้นักเรียนทำแบบ
ฝึกหัด มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด จัดกิจกรรมเสริมบทเรียน
ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง และให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยแนะนำ ตามลำดับ

๒.๑๑ วิธีประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ผลปรากฏว่า ใช้วิธีตรวจผลงาน
มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ใช้แบบทดสอบ ใช้วิธีการสังเกต และใช้วิธีการสัมภาษณ์ ตามลำดับ

๓ ปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริม

๓.๑ ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน
เห็นว่าไม่มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

๓.๒ ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลากรอื่น ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

๓.๓ ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอน ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

๓.๔ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

๓.๕ ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนห้องเรียนและอาคารสถานที่สำหรับจัดสอน ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

๔. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ปรากฏผลดังนี้

๔.๑ สภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม

การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของผู้บริหาร โดยส่วนรวม ปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับดังกล่าวเพียง ๒ คำน คือ การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอน จากผลการทดสอบระหว่างกลุ่ม ปรากฏว่า กลุ่มที่เห็นแตกต่างกันคือ ผู้บริหาร กับผู้สอน โดยผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับ มาก แต่ผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง และค่านการให้คำแนะนำในการจัดการสอน กลุ่มที่เห็นแตกต่างกันคือ ผู้บริหาร กับผู้สอน และแม้จะแตกต่างกัน ระดับความเห็นก็ยังอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของครูผู้แนะแนว โดยส่วนรวม ปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ และมีความแตกต่างกันเพียงค่านเดียวคือ การสำรวจข้อบกพร่องของนักเรียน จากผลการทดสอบระหว่างกลุ่ม ปรากฏว่า กลุ่มที่เห็นแตกต่างกันคือ ผู้สอน กับผู้สนับสนุนการสอน โดยผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่ผู้สนับสนุนการสอนเห็นว่าอยู่ในระดับ มาก

การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของครูผู้วัดผล โดยส่วน

รวมแล้ว ปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

การมีส่วนร่วมของผู้สอนในการ จัดการ สอนและจัดกรู เข้าสอนตามความถนัด ปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม

ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

ปัญหาเกี่ยวกับบุคคลากรอื่น ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอน ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนห้องเรียนและอาคาร สถานที่สำหรับจัดสอน ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อการจัดการ เรียบการสอบ และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ ก็ได้กำหนดไว้ด้วยว่า โรงเรียนกึ่งอจกให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มีพื้นฐานอันมั่นคงในการ เรียนรู้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๓ : ๑๖)

การจัดการเรียนการสอนจะบังเกิดผลดีได้นั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งก็คือ ผู้จัดจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการเป็นอย่างดี การสอนซ่อมเสริมก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัด ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนจะ

ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมเป็นอย่างดี จึงจะทำให้ การสอนเป็นไปอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ

จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๔.๒๒) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ดูในตารางที่ ๔) ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔ : ๑๐๖) ที่ว่า ผู้บริหารไม่รู้อะไร ไม่เข้าใจและไม่สนใจใน การสอนซ่อมเสริม และครูผู้สอนก็ไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับความจำเป็นของการสอนซ่อม เสริม ลักษณะเช่นนี้ ย่อมเป็นผลให้การสอนซ่อมเสริมที่จัดขึ้นไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ฉะนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ กรมวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ ศึกษา ตลอดจนหน่วยศึกษานิเทศก์เขต ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ผู้บริหาร ผู้สอนและ ผู้สนับสนุนการสอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมให้มากยิ่งขึ้น หรือจัดทำเอกสาร เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมแจกจ่ายให้แก่โรงเรียน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการสอนซ่อมเสริมจะได้ใช้เป็นคำรณในการค้นคว้า หรือเป็นคู่มือในการจัด การสอน

นอกจากความรู้ ความเข้าใจแล้ว การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อม เสริมของผู้บริหาร และผู้สนับสนุน ซึ่งได้แก่ครูผู้แนะแนว จะต้องมีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยว กับการสำรวจบันทึกเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน และครูผู้วัดผล จะต้องมีส่วนร่วมในการ วินิจฉัยขอบบพร่องของผู้เรียน จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้สนับสนุนการสอนมีส่วน ร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (ดูตารางที่ ๕) ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มี ความเห็นสอดคล้องกันแทบทุกด้าน ยกเว้นด้านการสนับสนุนผลให้กำลังใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการสอน ผู้บริหาร มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก แต่ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง กลุ่ม ปรากฏว่า ผู้บริหาร มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ การที่ผู้ บริหาร เห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเพียงกลุ่มเดียว โดยที่ผู้สอนและผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง น่าจะเป็นการประเมินเข้าข้างตนเองและสูงกว่า

ความเป็นจริง ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ (๒๕๒๔ : ๑๐๖) ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารว่า ผู้บริหารไม่รู้ไม่
เข้าใจ และไม่สนใจการจัดการสอนซ่อมเสริม ฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา
ไม่รู้จะดำเนินการอย่างไร ผู้ค้ำใจแนะนำอะไรแก่ครูไม่ได้ชัดเจนจึงปล่อยปละ
ละเลย และศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา ๒ ราชบุรี วิเศษสังข์ (๒๕๒๖ : ๓๑)
ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า ยังมีโรงเรียนอีก
จำนวนมากที่มีได้ให้ความสนใจกับคามการสอนซ่อมเสริมอย่างจริงจัง ใช้ไม่ถูกต้อง
ตามวัตถุประสงค์ มักจัดไว้จ้อย ๆ ปล่อยให้ว่างไว้เฉย ๆ ครูคนใดต้องการใช้ก็
จัดกิจกรรมกันเองตามสะดวก ใช้สอบบ้าง ใช้สอนพิเศษบ้าง ใช้ประชุมบ้าง จัด
กิจกรรมบ้าง ซึ่งถ้าหากว่า ผู้บริหารมีส่วนร่วมโดยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ
แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับมากแล้ว สภาพปัญหาดังกล่าวก็ไม่
น่าจะเกิดขึ้น

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้สนับสนุนการสอน ซึ่งได้แก่ครูผู้แนะแนวและ
ครูผู้วัดผล การวิจัยพบว่า ในแต่ละคานมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียง
คานเดียวที่กลุ่มผู้สนับสนุนการสอนเห็นว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (ดูตารางที่ ๒)
คือ การมีส่วนร่วมของครูผู้แนะแนวในส่วนที่เกี่ยวกับการสำรวจขอบบพร่องของผู้
เรียน ซึ่งน่าจะเป็นความจริง เพราะในการสอนซ่อมเสริม ครูผู้แนะแนวมีหน้าที่
ช่วยเหลือในการสำรวจนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน กรมสามัญศึกษา, กระทรวง
ศึกษาธิการ (๒๕๒๔ : ๑๐๐) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วปรากฏว่าผู้
สอนและผู้สนับสนุนการสอนมีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการสำรวจขอบบพร่อง
ของผู้เรียนโดยครูผู้แนะแนว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ กล่าวคือ
ผู้สอนเห็นว่า อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้สนับสนุนการสอนเห็นว่าอยู่ในระดับมาก
ความแตกต่างในลักษณะเช่นนี้น่าจะเกิดขึ้นได้ด้วยเหตุที่ว่า การสอนซ่อมเสริม
เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้สอน ส่วนครูผู้แนะแนว เป็นเพียงผู้มีหน้าที่ในการสนับสนุน
และให้ความช่วยเหลือ ขณะที่ผู้ให้ความช่วยเหลือคิดว่าตนได้ให้ความช่วยเหลือมาก
แล้ว แต่เมื่อเปรียบเทียบกับภาระของผู้สอนซึ่งมีมากกว่าผู้สอนจึงคิดว่ายังไม่มากพอ

จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้ ฉะนั้น ผู้สนับสนุนการสอนควรให้ความช่วยเหลือผู้สอนให้มากขึ้น

โดยทั่วไปแล้ว การจัดการเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม เช่น การกำหนดโครงการ การจัดการวางสอน การจัดครูเข้าสอน เป็นหน้าที่ของฝ่ายวิชาการ แต่ที่ควรจะได้ให้ผู้สอนในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติการสอนโดยตรง ได้มีส่วนร่วมบ้าง เพราะการจัดการสอนซ่อมเสริมมิได้ เป็นหน้าที่ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยเฉพาะ ทุกฝ่ายจะต้องมีการปรึกษาหารือและปฏิบัติงานร่วมกัน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔ : ๑๐๐) จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดครูเข้าสอนตามความถนัด ผู้บริหารเห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่ผู้สอนและผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (ดูตารางที่ ๘) อย่างไรก็ตาม ลักษณะของความแตกต่างมีเพียง เล็กน้อยเท่านั้น เพราะผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

เกี่ยวกับผู้จัดการสอนซ่อมเสริม จากการวิจัยพบว่า ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้จัด โดยให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีส่วนร่วม มีมากที่สุด (ร้อยละ ๕๕.๕๔) รองลงมาได้แก่ ผู้สอนจัดเอง (ร้อยละ ๔๔.๕๔) หัวหน้าหมวดวิชาจัดร่วมกับผู้สอน (ร้อยละ ๒๕.๓๒) หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้จัด (ร้อยละ ๖.๑๕) ตามลำดับ (ดูตารางที่ ๘) ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ฝ่ายวิชาการซึ่งเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัด แม้จะเป็นลักษณะการจัดที่มีมากที่สุด แต่ก็มีเพียงร้อยละ ๕๕.๕๔ ซึ่งอยู่ในระดับที่กล่าวได้ว่ายังไม่สูงเท่าที่ควร และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนร้อยละของกรณีผู้สอนจัดเอง ซึ่งไม่ควรจะมีมากนัก เพราะผู้สอนไม่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดมีมากถึงร้อยละ ๔๔.๕๔ แสดงว่าการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ ยังไม่ได้ใช้กลไกทางการบริหาร เข้าช่วยในการจัดการสอนซ่อมเสริมอย่างเต็มที่ ปล่อยให้เป็นการะหน้าที่ของผู้สอนดำเนินการเองอยู่มาก ฉะนั้น ฝ่ายวิชาการควรมีบทบาทในการจัดการสอนซ่อมเสริมให้มากยิ่งขึ้น โดยกำหนดโครงการสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนขึ้น ซึ่งจะใกล้เคียงถึงรายละเอียดในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพื่อ

การแก้ปัญหา

ในสัปดาห์หนึ่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องจัดคาบเวลาเรียน สัปดาห์ละ ๓๕ - ๔๐ คาบ ในคาบเวลาดังกล่าว ควรเป็นเวลาเรียน ๒๕ - ๓๕ คาบ เวลาที่เหลือให้โรงเรียนจัดกิจกรรม แนะแนว สอนซ่อมเสริม หรือให้นักเรียนเรียนซ้ำ วิชาที่ไม่ผ่าน ไม่น้อยกว่า ๓ คาบ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๓:๑๑) แสดงว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องจัดคาบการสอนซ่อมเสริมสัปดาห์ละ ๑ คาบ เป็นอย่างน้อย และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ ใ้กำหนดไว้ว่า การประเมินผล ระหว่างภาคเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม และกำหนดให้มีการสอบแก้ตัวสำหรับนักเรียนที่สอบปลายภาคได้ระดับคะแนน "๐" กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔:๒) ฉะนั้น นอกจากโรงเรียนจะต้องจัด คาบการสอนซ่อมเสริมไว้ในระหว่างภาคเรียนแล้ว ยังต้องกำหนดช่วงเวลาสำหรับการ สอนซ่อมเสริมหลังจากการสอบปลายภาคอีกด้วย เพื่อให้มีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน ที่จะต้องสอบแก้ตัว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงจุดประสงค์ของการจัดการสอนซ่อมเสริม และ พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ จัดการ สอนซ่อมเสริมเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนบทเรียนใหม่ มีมากที่สุด (ร้อยละ ๖๕.๓๒) รองลงมาได้แก่ จัดการสอนเพื่อให้นักเรียนได้สอบแก้ตัว (ร้อยละ ๓๖.๔๓) และจัดการ สอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนใหม่ (ร้อยละ ๑๕.๐๐) แสดงว่า การสอนซ่อมเสริม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนใหม่ ยังอยู่ในระดับต่ำ สมควรที่ผู้บริหารจะได้กระตุ้น ใ้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัด ได้จัดการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนใหม่ ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านการสอบปลายภาคลดน้อยลง

ส่วนเวลาในการจัดการสอนซ่อมเสริม จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยม ศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ มีการจัดสอนในคาบการสอน ซ่อมเสริม มากที่สุด (ร้อยละ ๓๖.๖๔) รองลงมาได้แก่ จัดสอนในวันหยุด (ร้อยละ ๔๗.๕๖) และจัดสอนตอนเย็นหลังเลิกเรียน (ร้อยละ ๓๖.๖๕) เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อโรงเรียน

จักถามการสอนซ่อมเสริมไว้แล้ว ทำไมผู้สอนจึงต้องสอนซ่อมเสริมในวันหยุดและสอนตอนเย็นหลังเลิกเรียนอีก จากการสัมภาษณ์ฝ่ายวิชาการและผู้สอน ปรากฏว่า การจัดกิจกรรมมักจะมีผลกระทบถึงถามการสอนซ่อมเสริมอยู่เสมอ และบางครั้ง ผู้สอนมีภาระจึงต้องเลื่อนมาสอนในตอนเย็น หรือนักให้นักเรียนมาเรียนในวันหยุดแทน ซึ่งตรงกับข้อเขียนของวิชณี วิเศษสังข์ (๒๕๒๒ : ๓๑) ที่ว่า โรงเรียนใช้ถามการสอนซ่อมเสริม สอนบาง สอนพิเศษบาง ประชุมบาง จัดกิจกรรมบาง

การให้นักเรียนเรียนซ่อมเสริมในตอนเย็นหลังเลิกเรียน และการให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริมในวันหยุด ย่อมไม่เป็นผลดีคือนักเรียน เพราะจะทำให้ นักเรียนกลับบ้านช้า และเสียเวลาที่จะต้องมาโรงเรียนในวันหยุด อาจจะมีผลให้นักเรียนเบื่อการเรียนได้ ทางที่คือนักเรียนควรพยายามหลีกเลี่ยงการให้นักเรียนให้เรียนซ่อมเสริมในตอนเย็นหลังเลิกเรียนและในวันหยุด

ในการสอนซ่อมเสริม หากจำเป็นจะต้องดำเนินการให้ครบขั้นตอนแล้วจะต้องมีการสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ดำเนินการสอน และประเมินผลการสอน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสภาพตามขั้นตอนดังกล่าว

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียน พบว่า ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสอนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา ๓ ใช้วิธีคุณผลการสอบระหว่างภาคและปลายภาคมีมากที่สุด (ร้อยละ ๘๘.๑๓) และใช้วิธีอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ใช้แบบทดสอบเพื่อสอนซ่อมเสริม ใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และประชุมปรึกษาหารือร่วมกับนักเรียน แต่ละวิธีมีเพียงไม่เกินร้อยละ ๑๕.๘๖ (ดูตารางที่ ๑๒) แม้ว่าจะเน้นระหว่างภาคและปลายภาคจะเป็นตัวชี้อย่างหนึ่งที่จะนำมากำหนดข้อบกพร่องของนักเรียนได้ แต่ก็เป็นตัวชี้ได้แต่เพียงกว้าง ๆ เป็นรายวิชาเท่านั้น ไม่อาจทำให้ผู้สอนทราบได้ชัดเจนว่า นักเรียนยังบกพร่องอยู่ในจุดใด มีเรื่องอะไรบ้างที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ฉะนั้น จึงควรใช้วิธีอื่น ๆ เช่น การใช้แบบทดสอบเพื่อการสอนซ่อมเสริม ใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และประชุมปรึกษาหารือร่วมกับนักเรียน

ตลอดจนตรวจสอบรายชื่อนักเรียนที่ขาดเรียน ทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่อง
 ของนักเรียนไคละ เอี้ยกและซึกเจนยิ่งขึ้น และจะทำให้สอนซ่อมไคตรงจุดและบรรลุ
 ผลอย่างแท้จริง

การแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อจัดสอนซ่อมเสริมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำ
 ให้การสอนซ่อมเสริมบรรลุผล จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ สอนรวมทั้งชั้นโดยไม่แบ่งกลุ่มมีมากที่สุด
 (ร้อยละ ๒๐.๒๒) และจัดสอนเป็นรายบุคคล มีเพียงร้อยละ ๑๘.๕๗ ลักษณะเช่นนี้
 ย่อมทำให้การสอนซ่อมเสริมไม่เกิดผลก็เท่าที่ควร เพราะการสอนรวมทั้งชั้น
 จะทำให้นักเรียนได้รับการสอนซ่อมเสริมไม่เต็มที่ เนื่องจากข้อบกพร่องของนัก-
 เรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน นักเรียนต้องการจุดเน้นในการสอนต่างกัน ฉะนั้น
 การแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยให้มากขึ้น และถ้าจะให้ไคผลดีที่สุด ก็จะต้องให้ความ
 สำคัญต่อผู้เรียนเป็นรายบุคคล

เกี่ยวกับกิจกรรมและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม จากการวิจัย
 พบว่า ผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดมีมากที่สุด (ร้อยละ ๒๒.๘๕) ซึ่งสอดคล้อง
 กับวิธีการประเมินผล คือ ผู้สอนประเมินโดยใช้วิธีตรวจผลงานมีมากที่สุด (ร้อยละ
 ๗๐.๓๒) การสอนซ่อมเสริมโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นส่วนใหญ่มักจะทำให้
 นักเรียนเห็นว่า การเรียนซ่อมเสริมเป็นการก่อภาระให้กับตนเอง และนำไป
 หนาย ทางที่ไคแล้วผู้สอนซ่อมเสริมจะต้องใช้วิธีการและกิจกรรมหลาย ๆ อย่างมาใช้
 ในการสอนซ่อมเสริม เช่น การจัดกิจกรรมเสริมบทเรียน ให้นักเรียนที่เรียนเก่ง
 ช่วยแนะนำไคแบบเรียนสำเร็จรูป และหากทำไคก็จะต้องจัดไคมีสื่อการสอนที่น่า
 สนใจ เช่น ภาพสไลด์ หรือวิดีโอ เป็นต้น ประกอบการสอนด้วย และการประเมิน
 ก็จะต้องใช้หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

ปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริม ผู้วิจัยไคก็หาปัญหาในส่วนที่เกี่ยว
 กับผู้บริหาร บุคลากรอื่น ๆ การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมการสอน และ
 อาคารสถานที่สำหรับจัดสอน ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน การวิจัยพบว่า ผู้บริหาร
 ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นว่า ในทุกคานามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ การให้การสนับสนุน การให้การบริการ และความรู้ความเข้าใจในการจัดการวิจัยพบว่า ความรู้ ความเข้าใจในการจัด มีปัญหามากที่สุด รองลงมาได้แก่ การให้การบริการ การให้ความร่วมมือ และการให้การสนับสนุน (ดูตารางที่ ๑๖) แสดงว่า ผู้บริหารยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในตอนต้นที่ ๒ ซึ่งพบว่า ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ดูตารางที่ ๓ และ ๔) และสอดคล้องกับปัญหาซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔ : ๑๐๖) สรุปไว้ว่า ผู้บริหารไม่รู้ ไม่เข้าใจ และไม่สนใจการสอนซ่อมเสริม

ส่วนบุคลากรอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับจำนวนครูผู้สอน จำนวนครูแนะแนว จำนวนครูฝ่ายวิศัล ความรับผิดชอบต่อการสอนซ่อมเสริม ความรู้ ความเข้าใจในการสอน การให้ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง และจำนวนนักเรียนที่ตรงสอนซ่อมเสริม พบว่า จำนวนนักเรียนที่จะต้องสอนซ่อมเสริมและความรับผิดชอบต่อการสอนซ่อมเสริม มีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ (ดูตารางที่ ๑๗) แสดงว่า จำนวนนักเรียนที่โรงเรียนจะต้องจัดสอนซ่อมเสริมให้มีจำนวนมาก ในขณะที่ความรับผิดชอบของบุคลากรต่อการสอนซ่อมเสริมมีน้อย ลักษณะเช่นนี้ จะทำให้การสอนซ่อมเสริมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแก้ปัญหานี้ โดยกำหนดมาตรการหรือโครงการขึ้นในโรงเรียนที่จะให้ครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนได้ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็นผลทำให้จำนวนนักเรียนที่จะต้องสอนซ่อมเสริมลดลงได้ และในขณะเดียวกันโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้บุคลากรภายในโรงเรียน ได้มีความรับผิดชอบต่อการสอนซ่อมเสริม โดยจะต้องให้ผู้รับผิดชอบได้ตระหนักว่า การที่นักเรียนเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนด มีใช่เป็นผลมาจากตัวนักเรียนเองเท่านั้น การสอนของครูก็เป็นผู้วิจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดผลดังกล่าว ฉะนั้น ผู้สอนจะต้องรับผิดชอบต่อผลการสอนของตน

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมของบุคลากรในโรงเรียน แม้จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็จัดได้ว่าอยู่ในระดับกลางต่ำ คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๗๗ แสดงว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมของบุคลากรในโรงเรียนมีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วน่าจะมีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะว่าจากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ดูตารางที่ ๓ และ ๔) ฉะนั้น ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนเกี่ยวกับประเด็นนี้ น่าจะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงนัก จึงควรที่จะจัดส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมให้มากขึ้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียน มีปัญหาที่น่าสนใจ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน จากการวิจัยพบว่า การเข้าเรียนซ่อมเสริมของนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ยของทั้งสามกลุ่มเท่ากับ ๓.๒๕ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปปัญหาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔ : ๑๐๖) ที่ว่านักเรียนให้ความสนใจน้อย ไม่เข้าเรียนซ่อมเสริมและสอดคล้องกับความคิดเห็นของอนุ ชีรานุกรวรรณ์ (๒๕๒๖ : ๔๓) ซึ่งกล่าวไว้ว่าในการสอนซ่อมเสริมมักจะมีนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบไปลงชื่อและหลบตักถ่วงการเรียน

จากสภาพและปัญหาภายในโรงเรียน เกี่ยวกับผู้บริหาร เกี่ยวกับความรับผิดชอบในการสอนซ่อมเสริมของบุคลากรอื่น ๆ ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนไม่สนใจที่จะเข้าเรียนซ่อมเสริม ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ น่าจะได้รับการแก้ไขโดยอาศัยกลไกทางการบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียนและอาศัยวิธีการสอนของครูผู้สอน เป็นสำคัญ

กลไกทางการบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดการสอนซ่อมเสริมอย่างมีระบบ โดยกำหนดเป็นโครงการสอนซ่อมเสริมขึ้น มีระยะเวลาการดำเนินงานตลอดปีการศึกษา กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบโครงการไว้เป็นที่แน่นอนมีคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ

เช่น ฝ่ายจัดการสอน ฝ่ายควบคุมดูแลนักเรียน ฝ่ายปฏิบัติการสอน ทุกฝ่ายจะต้อง
 คำนึงงานให้ประสานสัมพันธ์กัน กำหนดวิธีการให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนทุกคนที่
 จะต้องส่งรายชื่อเด็กนักเรียนที่จะต้องสอนซ่อม เสริมให้กับฝ่ายจัดการสอนเป็นประจำทุกวัน
 โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนว่า เรียนอยู่ชั้นไหน จะต้องสอนซ่อมเสริม
 เนื้อหาวิชาอะไร เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์อะไร ฝ่ายจัดการสอนก็ต้องรวบรวม
 รายชื่อนักเรียนทั้งหมดในรอบสัปดาห์ แล้วนำมาจัดแบ่งกลุ่มตามระดับชั้นและเนื้อหา
 วิชา กำหนดห้องเรียนและครูผู้สอนของแต่ละกลุ่มขึ้น การดำเนินงานของฝ่าย
 จัดการสอนจะต้องให้เสร็จภายในวันพฤหัสบดีของทุกสัปดาห์ แล้วแจ้งให้ฝ่ายต่าง ๆ
 ทราบ รวมทั้งประกาศให้นักเรียนทราบภายในตอนเช้าวันศุกร์ และกำหนดให้มีคาบ
 การสอนซ่อมเสริมไว้ในตอนบ่ายวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ เมื่อถึงคาบการสอนซ่อม
 เสริม ฝ่ายมีหน้าที่ควบคุมดูแลนักเรียนซึ่งมีรายชื่อนักเรียนอยู่แล้ว ก็ต้องช่วยควบ
 คุมดูแลและติดตามให้นักเรียนได้เข้าเรียนซ่อมเสริมตามกำหนด

วิธีการดังกล่าวแล้ว ถือได้ว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาในการสอนซ่อมเสริม
 แบบเบ็ดเสร็จ เพราะไม่เพียงแต่จะช่วยแก้ปัญหาหนึ่งปัญหาใดเช่น ปัญหาการไม่
 เข้าเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถแก้ปัญหาในเรื่องอื่นได้
 อีกด้วย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารซึ่งไม่ให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมเกี่ยวกับการ
 การสอน เมื่อโรงเรียนยอมรับหลักการให้มีการสอนซ่อมเสริมขึ้นในโรงเรียน
 แล้ว ผู้บริหารก็ต้องให้ความร่วมมือให้การสนับสนุนและให้การบริการ ซึ่งปัญหา
 เหล่านี้จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง หากโรงเรียนได้ใช้วิธี
 การดังกล่าวก็จะทำให้ปัญหาเหล่านี้หมดไปได้ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรอื่น ๆ
 เช่น ครูผู้สอนไม่รับผิดชอบต่อการสอนซ่อมเสริม ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ไม่ให้ความ
 ร่วมมือ ก็จะหมดไปเช่นเดียวกัน เพราะโครงการจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้สอนและ
 ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ใ้ลงมือปฏิบัติ แต่ทั้งนี้ ฝ่ายวิชาการจะต้องมีการติดตามผล
 การปฏิบัติงานตามโครงการสอนซ่อมเสริมต่าง ๆ สม่ำเสมอ

การจัดการสอนซ่อมเสริมของครูผู้สอน ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนไม่เข้าเรียนซ่อมเสริม การสอนซ่อมเสริมโดยทั่ว ๆ ไป ครูผู้สอน ยังใช้วิธีการสอนในลักษณะที่เป็นการสอนเนื้อหาเดิม โดยใช้วิธีการสอนแบบเดิม ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมอื่น ๆ ยังมีน้อย(คู่มือครูที่ ๑๘) จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ฉะนั้น ในการสอนซ่อมเสริม ครูผู้สอน จะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน เป็นคู่มือในการแก้ปัญหา ตลอดจนเสริมพลังนักเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีอุปกรณ์สำหรับการสอนซ่อมเสริมที่เหมาะสม เนื้อหาและนักเรียน เช่น ภาพสไลด์ หรือวีดีโอ ถ้าหากทำได้ เพราะสิ่งเหล่านี้ จะทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและอยากจะทำเรียน เทคนิคการสอนก็ควรมีหลาย ๆ แบบ เช่น จัดให้มีการเล่นเกม และแข่งขันกันทำงานเป็นกลุ่ม กิจกรรมการสอน ก็จะต้องจัดให้น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก ตามที่ สมศักดิ์ สิ้นสุรเวชญ์ (๒๕๓๓: ๒๕) ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (๒๕๒๒: ๒๑) และ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๓: ๑๐๘-๑๐๙) ได้เสนอไว้และสรุปได้ โดยให้มีการจัดกิจกรรม ในรูปแบบ ดังนี้คือ ให้นักเรียนสอนกันเองโดยครูเป็นผู้ควบคุมดูแล ครูผู้สอนสอนแบบตัวต่อตัว กับนักเรียน จัดการสอนเป็นกลุ่มย่อยโดยให้กลุ่มมีบทบาทในการสอน ให้นักเรียน เรียนเองโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูป และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ ทำให้ทราบสภาพพื้นฐานเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้เสนอแนะให้โรงเรียนจัดโครงการ เพื่อ การสอนซ่อมเสริมขึ้น ฉะนั้น ในโอกาสต่อไปควรจะได้มีการศึกษาวิจัยในหัวข้อ ต่อไปนี้

๑. การศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการจัดการสอน ซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

๒. ทัศนคติของ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ที่มีต่อการจัด
การสอนซ่อมเสริม

๓. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนที่ได้รับ
การสอนซ่อมเสริมก่อนเริ่มบทเรียนใหม่ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมขณะเรียน
บทเรียนใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย